
KIRJEITÄ KAUKAASIASTA⁸³

I

BAKU

NAFTATEOLLISUUDEN TILA

Maassa tapahtuneen eräänlaisen „rauhoittumisen“ jälkeen, Venäjällä korjatun hyvän sadon jälkeen ja töiden vilkastuttua keskisellä teollisuusalueella naftateollisuus on astunut eräänlaisen nousun vaiheeseen. Osittaislakkojen uskalletun luonteen vuoksi (ankarien poliittisten vainojen ja naftateollisuudenharjoittajain järjestyneisyyden kasvun johdosta) lakkojen aiheuttama naftan tuotannon vajeus pieni ni noin puoleksi miljoonaksi puudaksi (vuonna 1908 se oli 11 ja vuonna 1907 — 26 milj. puutaa). Lakkojen puuttuminen ja naftan noston tasaisesti jatkuminen ovat olleet suihkulähdenaftan määrän kohottamisen suotuisia ehtoja. Naftateollisuuden tilassa tapahtunut (suhteellinen) lujittuminen on taas palauttanut sille viime vuosina menetetyt markkinat. Naftan tuotanto on kohonnut tänä vuonna 500 miljoonaan puutaan — lukuun, johon tuotanto ei ole päässyt yhtenäkään vuonna viimeisten neljän vuoden aikana (viime vuonna 467 milj. puutaa). Sen johdosta, että keskisellä teollisuusalueella on nestemäisen polttoaineen kysyntä kasvanut ja Kaakkoinen, Rjazanin—Uralin ja Mosko-

van—Kasanin rautatiet ovat siirtyneet Donetsin kivihiilestä naftaan, on naftan vienti tänä vuonna huomattavasti ylittänyt viime vuoden viennin. Vastoin naftateollisuudenharjoittajain voivotteluja naftan hinnat eivät ole laskeneet, vaan jääneet entiselleen, sillä keskimääräinen hinta vuodelta saadaan sama kuin viime vuonnakin (21 kopeekkaa). Ja suunnatut porausreiät puhkeavat tämän tästä suihkulähteiksi palkitun naftateollisuudenharjoittajia naftasateella.

Sanalla sanoen naftateollisuudenharjoittajain „asiat“ paranevat.

Mutta taloudelliset sortotoimenpiteet eivät suinkaan heikkene, vaan päinvastoin voimistuvat yhä enemmän. „Lahjapalkkiot“ ja asuntovuokrat rahat otetaan pois. Kolmivuoraisen työn (8 tunnin työ) tilalle otetaan kaksivuoroinen (12 tunnin työ), ja urakka-tylytyöt tehdään järjestelmällisiksi. Lääkintäapu ja menot kouluihin supistetaan vähimmäismäärään (mutta poliisilaitokseen naftateollisuudenharjoittajat kuluttavat vuosittain yli 600 tuhatta ruplaa!). Ruokalat ja kansantalot on jo otettu pois. Naftalähde- ja tehdastoimikunnat ja ammattiliitot sivuutetaan täydellisesti, valveutuneita tovereita eroitetaan työstä kuten ennenkin. Sakottamiset ja lyömiset otetaan jälleen käyttöön.

Tsaarin hallituksen palvelijat — poliisi- ja santarmitaitos — ovat täydellisesti naftakuninkaiden käytettävissä. Bakun nafta-alueiden ahtaminen täyteen urkkijoita ja provokaattoreita, työläisten joukkokarkoittaminen pienimmästäkin yhteenotosta naftateollisuudenharjoittajain kanssa, tosiasiallisten „vapauksien“ — Bakun erikoisoikeuksien — täydellinen hävit-

täminen ja vangitsemisia vangitsemisten jälkeen, — sellainen on kuva paikallisten hallintoviranomaisten „perustuslaillisesta“ toiminnasta. Se onkin ymmärrettävää: ensinnäkin „luontonsa“ puolesta he eivät voi olla tukahduttamatta kaikenlaista, vaikkapa vain aivan alkeellisintakin „vapautta“; toiseksi he ovat velvolliset tekemään siten vielä siksi, että naftateollisuudelle, joka antaa vuosittain valtiolle vähintään 40 miljoonaa ruplaa „tuloja“ puuta- ja osuusmaksuina valtion naftalähdepalstoilta, aksiiseina ja kuljetusmaksuina, on „tarpeen“ rauhallisuus ja naftannoston keskeytymättömyys. Me emme edes puhukaan siitä, että kaikenlaiset häiriöt naftateollisuudessa vaikuttavat painostavasti keskiseen teollisuusalueeseen, ja se vuorostaan saattaa epäjärjestykseen hallituksen „asioita“. Tosin vielä joku aika sitten hallitus katsoi tarpeelliseksi sallia eräänlaisen „vapauden“ nafta-alueilla järjestäen työläisten ja naftateollisuudenharjoittajain „neuvottelukokouksia“. Mutta tämä tapahtui menneisyydessä, jolloin vastavallankumouksen mahdollisuudet eivät näyttäneet vielä selviltä, — silloin työläisten mielistelemisen politiikka oli edullisinta politiikkaa. Nyt tilanne on jo selvinnyt, vastavallankumous on lujittunut „lopullisesti“, — ja petomaisten vainojen politiikka on tullut mielistelypolitiikan tilalle, pogromimies Martynov on ottanut makeakielisen Dzhunkovskin paikan.

Mutta samaan aikaan työläiset vapautuvat lopullisesti harhaluulosta osittaislakkojen tarkoituksenmukaisuuteen nähden, he alkavat yhä päättäväisemmin puhua taloudellisesta yleislakosta. Se seikka, että naftateollisuudenharjoittajain „asiat“ paraneyat, mutta

kiristystoimenpiteet siitä huolimatta lisääntyvät, kuohuttaa heitä sydänjuuria myöten ja virittää heissä taistelumieltä. Ja mitä jyrkemmin entisiä voittoja riistetään takaisin, sitä täydellisemmin työläisten mielissä kypsyy yleislakon ajatus, sitä suuremmalla kärsimättömyydellä he „odottavat“ lakon „julistamista“.

Järjestö on ottanut huomioon sekä naftateollisuuden tilan, joka on suotuinen lakolle, kuin myöskin työläisten lakkomielialan ja päättänyt aloittaa yleislakkoon valmistautumisen työn. Nykyään Bakun komitea suorittaa kyselyä joukkojen keskuudessa ja laatii yhteisiä vaatimuksia, jotka kykenevät liittämään yhteen koko naftateollisuusproletariaatin. Kaiken todennäköisyyden mukaan vaatimuksiin tulevat sisältymään: 8-tuntinen työpäivä, työpalkan korottaminen, ylitöinä tehtävien urakkatöiden lakkauttaminen, lääkintäavun parantaminen, työläiskylät ja asunovuokrat rahat, kansantalot ja koulut, toimikuntien ja liittojen tunnustaminen. Järjestö ja sen toimeenpaneva elin, Bakun komitea, ajattelevat, että vastavallankumouksen voimistumisesta ja naftateollisuudenharjoittajain kasvavasta järjestyneisyydestä huolimatta työläisten onnistuu saavuttaa tarkoituksensa, jos he asettavat vihollisvoimia vastaan oman luokkajärjestyneisyytensä naftalähde- ja tehdastoyimikuntien yhdistämisen, liittojen laajentamisen ja lujittamisen sekä sosialidemokratian ympärille yhteenliittymisen muodossa. Ajankohdan valinta riippuu monista erilaisista ehdoista, joita on vaikea ennakoita määrittellä. Nyt on jo kuitenkin selvää se, että lakko on kiertämätön ja siihen täytyy valmistautua hukkaamatta „ainoatakaan minuuttia“...

NAFTA-ALUEEN ITSEHALLINTO

Naftateollisuuden vilkastuminen ei ole ainoa tärkeä ilmiö Bakun proletariaatin elämässä. Yhtä tärkeä tapahtuma on meillä äskettäin alkanut „zemstvokamppailu“. Me tarkoitamme Bakun nafta-alueen itsehallintoa. Sisäasiain ministeriön tunnettujen „olettamusten“ jälkeen reunamaiden zemstvosta ja sen jälkeen, kun Kaukaasian käskynhaltija oli antanut vastaavan „kirjelmän“ käytännöllisistä toimenpiteistä zemstvojen järjestämiseksi Kaukaasiassa, naftateollisuudenharjoittajat ryhtyivät laatimaan nafta-alueen itsehallinnon luonnosta. Luonnoksen peruskohdat, jotka seuraava (28.) naftateollisuudenharjoittajain edustajakokous epäilemättä vahvistaa, ovat pääpiirteissään seuraavanlaiset. Naftatuotantopiiri (Balahany, Romany, Sabuntshi, Surahany ja Bibi-Eibat) eroitetaan kaupungista ja kihlakunnasta erilliseksi zemstvovyksiköksi, joka nimitetään nafta-alueen itsehallinnoksi. Nafta-alueen itsehallinnon toimipiiriin kuuluvat: vesihuolto, valaistus, teiden rakentaminen, raitiotieliikenne, lääkintä-apu, kansantalot, koulut, teurastamojen, saunojen, työläiskylien j.n.e. rakentaminen. Yleensä itse itsehallinto järjestetään vuoden 1890 kesäkuun 12 päivän „asetuksen“⁸⁴ mukaisesti sillä eroituksella, että kun „asetuksen“ mukaan puolet zemstvon jäsenten määrästä taataan ehdottomasti aatelistolle, niin tässä aateliston puuttumisen vuoksi (eroittamalla naftatuotantopiirin kihlakunnasta naftateollisuudenharjoittajat ovat suojanneet itsensä maanomistajain vallitsevalta asemalta luoden oman vallitsevan asemansa) sama jäsenmäärä taataan 23 suurelle naftateollisuus-

denharjoittajalle eikä edes kaikille naftateollisuudenharjoittajille. Itsehallinnon 46 paikasta annetaan 6 paikkaa virastojen ja yhteiskunnallisten laitosten edustajille; 4 paikkaa satatuhantiselle työväestölle; 18 paikkaa niille, jotka maksavat $\frac{2}{3}$ kaikista veroista, s.o. 23 suurelle naftateollisuudenharjoittajalle (koko tulo- ja menoarvio on noin 600 tuhatta ruplaa); 9 paikkaa niille, jotka maksavat $\frac{1}{6}$ veroista, s.o. 140—150 keskisuurelle naftateollisuudenharjoittajalle, jotka ovat vasalliriippuvaisuudessa suurista; loput 9 paikkaa pienelle kauppa- ja teollisuusporvaristolle (noin 1.400 henkeä).

Kuten näette, edessämme on toiselta puolen etuoikeutetut kapitalistit ja toiselta puolen puhtaasti teollisuuszemstvo, jonka tulee olla työn ja pääoman välisten kireiden yhteenottojen areenana.

Järjestäessään nimenomaan tällaisen zemstvon naftateollisuudenharjoittajat tahtovat: ensinnäkin siirtää „edustajakokoukseltaan“ suurimman osan kulttuuri- ja taloustehtäviä nafta-alueen itsehallinnolle ja muuttaa „edustajakokouksen“ selväksi syndikaatiksi; toiseksi, vetää nafta-alueen työläisväestön tarpeisiin meneviin menoihin osalliseksi myöskin muun porvariston, aputuotantolaitosten omistajat, porausurakoitsijat j.n.e. Mitä tulee työläisille annettavaan neljään ääneen, kun he valitsevat „3. Valtakunnanduuman ascetuksen mukaan“ (valtuutetut työläiskuuriasta ja sitten 4 valitsijaa), niin se ei ole mikään uhraus naftateollisuudenharjoittajain puolelta, vaan päinvastoin hyvin edullinen heille: neljä työläisääntä itsehallinnon koristuksena on niin „liberaalista“ ja... halpaa, että naftakuninkaat voivat huoletta suostua siihen.

Toiselta puolen on selvää, että mikäli nafta-alueen itsehallinto liittää yhdeksi kokonaisuudeksi naftateollisuusporvariston ja niin sanoaksemme „apu“-porvariston, sikäli sen on liitettävä yhteen myös tähän saakka toisistaan erillään olevat naftateollisuustyöläiset ja aputeollisuuslaitosten työläiset antaen heille mahdollisuuden omien yhteisten vaatimustensa esittämiseen neljän edustajansa kautta.

Ottaen tämän kaiken huomioon Bakun komitea on nafta-alueen itsehallintoa koskevassa päätöslauselmasaan päättänyt käyttää hyväksi suunniteltua itsehallintoa siihen osallistumisen mielessä, työläisten yleisten taloudellisten tarpeiden puolesta käytävän agitation ja työläisten tarmokkaan järjestämisen tarkoituksessa.

Edelleen, vaalijärjestelmän puitteiden laajentamistarkoituksessa ja lähtien siitä, että nafta-alueen itsehallinto yleensä tulee käsittelemään niitä samoja työläisten mieltä askarruttavia kysymyksiä, joita ovat käsitelleet tähän mennessä järjestetyt neuvottelukokoukset — ja viimeainituissa työläisille annettiin aina samansuuruinen äänimäärä kuin naftateollisuudenharjoittajillekin — järjestö vaatii päätöslauselmasaan samansuuruista työläisäänimäärää itsehallinnossa ja korostaa siinä samalla, että taistelu itsehallinnon sisällä voi olla tehokasta vain sikäli, mikäli sitä tuetaan itsehallinnon ulkopuolella käytävällä taistelulla ja mikäli se palvelee viimeainitun etuja.

Ottaen vielä huomioon läänin neuvottelukokouksen tekemän työläisille epäedullisen päätöksen Balahanyn, Sabuntshin ja Romanyn kylien — asiallisesti työläis-kylien — eroittamisesta nafta-alueen itsehallinnon pii-

ristä, järjestö vaatii niiden liittämistä nafta-alueen itsehallinnon piiriin.

Vihdoin päätöslauselmansa yleisessä osassa, jossa viitataan yleiseen, yhtäläiseen, välittömään ja salaiseen äänestykseen paikallisten itsehallintojen vapaan kehityksen ja luokkaristiriitojen vapaan ilmauksen välttämättömänä ehtona, Bakun komitea korostaa tsaarinvaltan kukistamisen ja koko kansaa edustavan Perustavan kokouksen koollekutsumisen välttämättömyyttä ennakoehdona sellaisten paikallisten itsehallintojen muodostamiselle, jotka ovat demokraattisia johdonmukaisesti...

Nafta-alueen itsehallinto on toistaiseksi muovautumisasteessa. Naftateollisuudenharjoittajain valiokunnan luonnoksen pitää saada naftateollisuudenharjoittajain edustajakokouksen vahvistus, edelleen se menee käsilyhaltijan kanslian kautta sisäasiain ministeriöön, sitten Valtakunnanduumaan j.n.e. Siitä huolimatta järjestö on päättänyt alkaa nyt heti kamppailun, järjestää kokouksia naftalähteillä ja tehtailla naftateollisuudenharjoittajain paljastamiseksi, oman ohjelmansa tunnetuksi tekemiseksi laajojen joukkojen keskuudessa ja agitation harjoittamiseksi koko kansaa edustavan Perustavan kokouksen puolesta. Näitä samoja tarkoituksia ajaessaan se ei kieltäydy „osanotosta“ naftateollisuudenharjoittajain edustajakokoukseen eikä myöskään käyttämästä hyväkseen Duuman puhujalavaa varustaen meidän ryhmämme ennakolta välttämättömillä aineistoilla.

JÄRJESTÖN ASEMA

Eräiden naftalähteillä vallitsevien bakulaisten erikoisehtojen vuoksi (eräänlainen kokoontumismahdolli-

suus, jota hallintoviranomaiset eivät ole vielä kokonaan hävittäneet; naftalähde- ja tehdastoimikuntien olemassaolo) järjestön asema Bakussa eroaa edullisesti järjestöjen asemasta Venäjän muissa osissa. Tämän lisäksi työtä helpottaa myöskin niisanottujen legaalisten mahdollisuuksien olemassaolo. Siksi järjestöllä on verrattain paljon yhteyksiä. Mutta voimien ja varojen puutteessa yhteydet jäävät käyttämättä. Tarvitaan suullista ja ennen kaikkea lehdistöagitatiota tataarian, armenian ja venäjän kielellä, mutta varojen (ja voimien) puutteessa pitää rajoittua venäjän kieleen, vaikka esimerkiksi muhamettilaisilla työläisillä on tärkein asema tuotannossa (naftan nosto) ja lukumäärältään heitä on suhteellisesti enemmän kuin venäläisiä tai armenialaisia. „Bakinski Proletari“ (Bakun komitean äänenkannattaja)⁸⁵, jota julkaistaan venäjän kielellä, on ollut jo kolme kuukautta ilmestymättä pääasiallisesti varojen puuttumisen vuoksi. Viime istunnossaan Bakun komitea hyväksyi Tiflisiin komitean ehdotuksen yhteisen äänenkannattajan julkaisemisesta mikäli mahdollista neljällä tai kolmella (venäjän, tataarian, gruusian ja armenian) kielellä. Jäseniä (sanan täsmällisessä mielessä) meidän järjestössämme ei ole 300 enempää. Yhteenliittyminen menševikkiverien kanssa (noin 100 jäsentä) ei ole vielä siirtynyt toteuttamisvaiheeseensa — toistaiseksi kuuluaan vain toivomuksia, mutta pelkät toivomukset eivät tee loppua kahtiajaosta. ...Propagandaa harjoitetaan vain korkeammissa kerhoissa, joita meillä nimitetään „keskusteluiksi“. Käytetään luentosysteemiä. Tuntuu suuri puute vakavasta propagandakirjallisuudesta... Irrallisuus puolueesta ja täydellinen tietämättömyys puo-

luojärjestöjen asioista Venäjällä tekee huonon vaikutuksen puoluejoukkoihin. Yleisvenäläinen äänenkannattaja, säännöllisesti järjestettävät yleiset puoluekonferenssit ja Keskuskomitean jäsenten järjestelmälliset kiertomatkat voisivat auttaa asiaa. Bakun komitean tekemistä yleisorganisatorisista päätöksistä on kaksi päätöstä erittäin tärkeitä: yleisestä puoluekonferenssista ja yleisvenäläisestä äänenkannattajasta*. Ensimmäisessä kysymyksessä Bakun komitea katsoo välttämättömäksi konferenssin mahdollisimman pikaisen koollekutsumisen kypsyneiden, pääasiassa organisatoristen kysymysten ratkaisemista varten. Rinnan kanssa Bakun komitea pitää myöskin välttämättömänä bolshevikkien konferenssia sen epänormaalin tilan lopettamiseksi, joka on viime kuukausien aikana muodostunut ryhmän sisällä. Toisessa kysymyksessä Bakun komitea toteaa järjestöjen olevan irrallisia toisistaan ja ajatellen, että vain Venäjällä ilmestyvä yleisvenäläinen äänenkannattaja voisi liittää puoluejärjestöt yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, tekee puolueelle ehdotuksen tällaisen sanomalehden järjestämisen ryhtymisestä.

„LEGAALISET MAHDOLLISUUDET“

Kun meidän järjestömme on suoriutunut kriisistä suhteellisen helposti, kun se ei ole milloinkaan keskeyttänyt toimintaansa ja on aina tavalla tai toisella reagoinut kaikkiin päivän kysymyksiin, niin siinä on ollut suurena tekijänä sitä ympäröivät „legaaliset mahdollisuudet“, jotka ovat vieläkin olemassa. Tieten-

* Kts. tämä osa, s. 217—220. *Toim.*

kin „legaalistien mahdollisuuksien“ olemassaolo on vuorostaan johtunut naftateollisuuden erikoisehdoista, sen erikoismerkityksestä yleiskansallisessa taloudessa, mutta nyt ei ole puhe siitä... Bakun „legaalista mahdollisuuksista“ ovat erikoisen mielenkiintoisia naftalähde- ja tehdastoimikunnat. Näiden toimikuntien valitsemiseen osallistuvat poikkeuksetta kaikki kysymyksessäolevan toiminimen työläiset heidän kansallisuudestaan ja poliittisista vakaumuksistaan riippumatta. Niiden tehtävänä on neuvottelujen käyminen työläisten nimessä toiminimen hallinnon kanssa naftalähteitä ja tehtaita koskevissa kysymyksissä. Varsinaisessa mielessä ne eivät ole vielä legaalisia järjestöjä, mutta välillisesti ja tosiasiallisesti ne ovat täysin legaalisia, sillä ne ovat olemassa „joulukuun sopimuksen“ perusteella, joka painettiin täydellisenä viranomaisen luvalla julkaistuissa työläisten „palkkirjoissa“. Naftalähde- ja tehdastoimikuntien merkitys järjestöllemme on ymmärrettävää: niiden kautta järjestömme saa mahdollisuuden vaikuttaa järjestyneesti koko naftatyöläisten joukkoon; on vain välttämätöntä, että valiokunnat puolustavat joukkojen keskuudessa järjestön päätöksiä. Tosin toimikuntien merkitys ei ole enää niin suuri, sillä naftateollisuudenharjoittajat eivät enää niistä välitä, mutta työläiset „välittävät“ toimikunnista, ja se on meille kaikkein tärkeintä...

Toimikuntien lisäksi ovat olemassa myös liitot, oikeastaan kaksi liittoa: „naftateollisuustyöläisten“ (noin 900 jäsentä) ja „verstastyöläisten“ (noin 300 jäsentä). „Naftannostajain“-liitto voidaan jättää huomioonottamatta, sillä sen merkitys on liian vähäinen.

Me emme puhu mitään muiden ammattialojen liitoista, jotka eivät ole suoranaudessa yhteydessä naftateollisuuteen, emmekä eserrien vaikutusvallassa olevasta illegaalisesta merimiesliitosta (noin 200 jäsentä), vaikka sillä onkin merkitystä naftateollisuudelle. Kahdesta mainitusta liitosta ensimmäinen (bolshevikkien vaikutus) on erikoisen suosittu työläisten keskuudessa. Se rakentuu tuotannollisen periaatteen mukaan ja yhdistää nafta-alan kaikkien perusluokkien työläisiä (naftannosto-, poraus-, verstaas-, naftanjalostus- ja sekatyöläiset). Tällaisen järjestötyypin välttämättömyyden sanelevat taistelun ehdot, jotka tekevät epätarkoituksenmukaiseksi esimerkiksi verstastyöläisten lakon naftannostossa työskentelevistä y.m. työläisistä riippumatta. Työläiset ovat tämän käsittäneet* ja alkaneet joukottain erota „verstastyöläisten“ liitosta. Asia on niin, että „verstastyöläisten“ liitto (menshevikkien vaikutus), joka rakentuu ammattialan perustalle, hylkää tuotannollisen periaatteen ja ehdottaa yhden yhteisen liiton asemesta kolme eri liittoa (verstastyöläisten, naftannostajain, naftanjalostajain). Mutta ammattialojen mukaan järjestäytymisen periaatteen on bakulainen käytäntö aikoja sitten hylännyt. Tämä muun muassa onkin selityksenä „verstastyöläisten“ liiton progressiiviselle luhistumiselle. Sen muuten käsittävät liiton johtajatkin ottaessaan liiton jäseniksi muitakin kuin verstastyöläisiä ja rikkoessaan

* Sitä ei ole vielä käsittänyt Dmitrijev, joka kirjassaan „Ammattiliikkeen käytännöstä“ „todistaa“ kolmen liiton välttämättömyyttä ei naftatyöläisten taisteluehtojen, vaan... työtöknii-kan analyysin perusteella; ammatit ovat nähkääs erilaisia ja siksi liittojenkin pitää olla erilaisia.

siten omaa periaatettaan. Kun nämä johtajat olisivat vapaat petollisesta itserakkaudesta, niin „verstastyöläisten“ liitto olisi jo kauan sitten yhtynyt „naftateollisuustyöläisten“ liiton kanssa ja tunnustanut avoimesti virheensä.

Tässä on paikallaan sanoa muutama sana yhtymisestä. Jo kaksi vuotta on käyty „neuvotteluja“ liittojen yhdistämisestä, mutta toistaiseksi ei ole päästy mihinkään, sillä: 1) menshevikkijohtajat jarruttavat tahallaan yhdistämistä peläten häviävänsä bolshevikien enemmistöön; 2) puolue ryhmät, joiden johdolla liitot toimivat, eivät ole vielä yhtyneet. Niin, ja kenen kanssa pitäisi yhtyä? Ne 80—100 „jäsentä“, jotka menshevikeillä ehkä voidaan lukea olevan, eivät toistaiseksi ole vielä itsekään yhtyneet. Joka tapauksessa viimeisten kahdeksan kuukauden ajalta meidän tiedossamme ei ole menshevikien „johtavan kollektiivin“ ainoatakaan lehtistä, ainoatakaan esiintymistä, vaikka tänä aikana naftapiireissä on käyty sellaisia tärkeitä kamppailuja kuin yleislakko-, zemstvo-, alkoholi- y.m. kamppailut. Menshevikien järjestöä ei tosiasiallisesti ole olemassa, se on lopetettu. Suoraan sanoen ei ole kenen kanssa yhtyä. Ja tällainen asiointi tietysti jarruttaa liittojen yhdistämistä...

Kumpikin liitto on puolueeton. Mutta se ei estä pitämästä yllä mitä kiinteimpiä yhteyksiä puoluejärjestöön.

Liittojen, etenkin „naftateollisuustyöläisten“ liiton, joukkovaikutus ei ole vähäinen. Ja tämä sellaisenaan helpottaa kaikkein toimeliaimpien ainesten liittämistä järjestöömme ympärille.

Muista „legaalisista mahdollisuuksista“ ovat huomionarvoisia klubit (sosialidemokraattinen vaikutus) ja kulutusosuuskunta „Trud“⁸⁶ (eserräläinen ja sosialidemokraattinen vaikutus) Bakun proletariaatin toimeliaimpien aineiden keskittämisen keskuksina. Niiden, etenkin kaikissa naftapiireissä toimivan „Znanie sila“ klubin⁸⁷ suhteesta järjestöön („Nauka“ klubi toimii ainoastaan kaupungissa) voidaan sanoa samaa kuin liitoistakin...

Kaksi viime viikkoa on mennyt alkoholikamppailussa, joka on vaatinut työtä miltei kaikilta legaalisilta elimiltä. Bakun komitean kanta tässä kysymyksessä on esitetty sen päätöslauselmassa. Siinä alkoholismi katsotaan kapitalismin aikana kiertämättömäksi pahaksi, joka voidaan hävittää vain kapitalismin kukistumisen ja sosialismin voiton jälkeen. Lisäksi nykyinen itsevaltainen maaorjuusjärjestelmä, joka painaa työläiset ja talonpojat oikeudettomien orjien asemaan ja riistää heiltä kulttuuritarpeiden tyydyttämismahdollisuuden, edistää siten mitä voimakkaimmin juoppouden leviämistä työtätekevien kerrosten keskuuteen. Me emme edes puhukaan siitä, että „vallan“ edustajat jopa suorastaan kiihoittavat juopottelua valtion rahaston täydentämisen lähteenä. Kaiken tämän perustalla BK väittää, että elämän epätasa-arvoisuuden synnyttämää ja itsevaltaisen järjestelmän edistämää juopottelua eivät voi vähentää, saati sitten hävittää liberaalien saarnat, liberaalien, jotka järjestävät juopottelun vastaisen taistelun edustajakokouksia ja „raittiusyhdistyksiä“, eivätkä myöskään pappien herätyspuheet. Kapitalistisen järjestelmän puitteissa on mahdollinen ja välttämätön vain sellainen taistelu, joka ei aseta päämää-

räkseen juopottelun hävittämistä, vaan sen saattamisen vähimmäismäärään. Mutta tällaisen taistelun menestystä varten on ennen kaikkea välttämätöntä tsaarinvallan kukistaminen ja demokraattisen tasavallan valloittaminen, jotka tekevät mahdolliseksi luokkataistelun vapaan kehittymisen ja proletariaatin järjestämisen kaupungissa sekä maaseudulla, sen kulttuuritason kohottamisen ja sen voimien laajan valmistelemisen suureen taisteluun sosialismin puolesta. BK pitää edessäolevaa juopottelunvastaisen taistelun edustajakokousta⁸⁸ keinona agitation harjoittamiselle Venäjän proletariaatin demokraattisten ja socialististen vaatimusten puolesta ja velvoittaa meidän edustajamme taistelemaan edustajakokouksen opportunistisia jäseniä vastaan, jotka hämäävät proletariaatin luokkataistävät...

Joulukuun 20 pnä

*Ensi kerran julkaistu
„Sosial-Demokrat“ lehdessä № 11,
helmikuun 13 (26) pnä 1910*

Allekirjoitus: K. S.

*„Legaaliset mahdollisuudet“
on kirjoitettu joulukuun 20 pnä 1910*

Allekirjoitus: K. Stefan

*Julkaistaan lehden tekstin
mukaan*

*„Legaaliset mahdollisuudet“
julkaistaan käsikirjoituksen
mukaan*

II

TIFLIS

Teollisuuden kehittyneisyyden mielessä Tiflis on suoranainen vastakohta Bakulle. Kun Baku on kiintoisa naftateollisuuden keskuksena, niin Tiflis voi kiinnostaa vain Kaukaasian hallinnollisena kauppaja „kulttuuri“-keskuksena. Tiflisissä on kaikkiaan noin 20 tuhatta teollisuustyöläistä, siis vähemmän kuin sotamiehiä ja poliiseja. Rautatien konepajat (noin 3.500 työläistä) ovat ainoa suuri tuotantolaitos. Muissa tuotantolaitoksissa on kussakin 200, 100 ja enimmäkseen 40—20 työläistä. Sen sijaan kauppalaitokset ja niihin kuuluva „kauppaproletariaatti“ kirjaimellisesti täyttävät Tiflisiin. Vähäinen riippuvaisuus Venäjän aina vilkkaista ja kuumeisista suurmarkkinoista antaa Tiflisille hiljaisuuden leiman. Vain suurille teollisuuskeskuksille ominaisten jyrkkien luokkayhteentottojen puuttuminen tekee sen jotenkin suon tapaiseksi, joka odottaa sysäystä ulkoapäin. Juuri tämä selittääkin sen, miksi menshevismi, todellinen „oikea“ menshevismi on pysynyt Tiflisissä niin kauan pysyissä. Kokonaan toisenlainen on Baku, jossa bolshevikien jyrkästi luokkakantainen asenne saa työläisten keskuudessa toimeliasta kannatusta!

Se, mikä Bakussa „on itsestään selvää“, käy Tiflisissä selväksi vasta pitkällisten väittelyjen tuloksena, bolshevikkien leppymättömiä puheita ymmärretään hyvin vaikeasti. Juuri tämä selittääkin tiflisläisten bolshevikkien „erikoisen taipumuksen“ väittelyihin ja päinvastoin menshevikkien halun „pelastua“, mikäli mahdollista, väittelyiltä. Mutta yllämainitusta on seurauksena vain se, että vallankumouksellisten sosialidemokraattien työ Tiflisiin proletariaatin sosialistisen valistamisen alalla tulee hyvin usein ja kiertämättömästi valautumaan menshevismiiä vastaan käytävän aatteellisen taistelun muotoon. Tämän vuoksi saa erikoisen merkityksen vaikka pikainenkin analyysi siitä aatteellisesta ilmapiiristä, jota vastaan ennen kaikkea täytyy taistella ja jonka luovat tiflisläiset menshevikit, joilla on toistaiseksi vielä vallitseva asema Tiflisissä. Tuo ilmapiiri voidaan määritellä likvidaattoriseksi, ei ainoastaan organisatorisessa mielessä, vaan myöskin sekä taktillisessa että ohjelmallisessa mielessä likvidaattoriseksi. Tuon ilmapiirin luonnehtimisella me aloitammekin pikaisen silmäyksenme puolueasioihin Tiflisissä.

OHJELMALLINEN LIKVIDAATTORUUS

Äänenkannattajana, jossa menshevikkien „yleinen mielipide“ kuvastuu, on Gruusian menshevistinen lehdistö. Tiflisläisten menshevikkien Credo on ilmaistu artikkeleissa „Päivänpolttavia kysymyksiä“ (kts. „Azrin“ ja „Dasatskin“⁸⁹ numeroita). Noiden artikkelien kirjoittaja on vaikutusvaltaisin tiflisläinen menshevikki toveri An⁹⁰.

Siirtykäämme näiden artikkelien sisältöön, jotka ovat aatteellisesti valmentaneet likvidaattoruuden Tiflisissä.

Mainituissa artikkeleissaan kirjoittaja suorittaa „kaikkien arvojen uudelleenarvioimisen“ ja tulee johtopäätökseen, että puolue (varsinkin bolshevikit) on hairahtunut, mikä koskee eräitä sen ohjelmallisia ja erikoisesti taktillisia väittämiä. Kirjoittajan mielestä pitää „puolueen koko taktiikkaa muuttaa perinpohjaisesti“, jotta voitaisiin tehdä mahdolliseksi „porvariston ja proletariaatin voimien yhdistäminen“, mikä on vallankumouksen voiton ainoa tae. Mutta puhukoon kirjoittaja itse.

„Bolshevikit ovat todistelleet“, sanoo kirjoittaja, „että sen (proletariaatin) on toteutettava (porvarillisessa vallankumouksessa) koko minimiohjelmansa. Mutta tämän minimin sosiaalisen osan toteuttaminenhan johtaisi siihen, että se kahlehtisi porvariston tuotannon, saisi aikaan koko porvariston vastalauseen ja panisi alun valtavalle vastavallankumoukselle... Kuka rohkenee väittää, että kahdeksantuntisen työpäivän toteuttaminen vastaa nykyisen kehittymättömän porvariston etuja?“ On selvää, että „bolshevikkien minimiohjelman toteuttaminen on pelkkää deklamointia“ (kts. „Azri“ № 17, helmikuu 1908).

Koko minimiohjelman toteuttamisesta eivät tietysti ole puhuneet yksistään vain bolshevikit, eikä historia tunne minkäänlaista bolshevikkien minimiohjelmaa, paitsi puolueen yleistä minimiohjelmaa,— mutta tässä tapauksessa ei se ole mielenkiintoista. Tärkeää on se, että „porvariston kehittymättömyyden“ ja siitä johtuvan vastavallankumouksen vaaran vuoksi kirjoittajamme nousee ohjelman „sosiaalista osaa“ vastaan, katsoen sen „pelkäksi deklamoinniksi“, joka pitää nähtävästi likvidoida.

Minkäänlaista teollisuuden todellisen tilan erittelyä (toveri An käyttää ilmeisesti virheellistä sanontaa sanoessaan teollisuuden takapajuisuutta „porvariston kehittymättömyydeksi“, — K. St.), minkäänlaisia numerotietoja, minkäänlaisia vähänkään vakavia tosiasioita te ette toveri Anilta löydä. Hän lähtee yksinkertaisesti pelkästä väitteestä, että porvaristo ei salli kahdeksantuntisen työpäivän toteuttamista, vaikka valankumouksen voitto on mahdoton ilman „proletariaatin ja porvariston voimien yhdistämistä“, — siis alas ohjelman „sosiaalinen osa“...

Me emme ryhdy todistelemaan kirjoittajan väitteiden tolkkuttomuutta, väitteiden, joita meidän aikamme liberaalit esittävät tämän tästä sosialidemokraatteja vastaan. Niiden lainaaminen on mielestämme aivan riittävää, että voidaan heti huomata tifiisiläisten menshevikkien piirteet...

Mutta kirjoittajamme ei nouse yksinomaan ohjelman „sosiaalista osaa“ vastaan. Hän ei armahda myöskään sen poliittista osaa, joskaan hän ei tee sitä niin suoraan ja avoimesti. Kuulkaamme häntä:

„Yksistään vain proletariaatin tai yksistään vain porvariston* taistelu ei missään tapauksessa nujerra taantumusta... On selvää, että niiden voimien yhdistäminen, niiden jonkinlainen yhdistelmä ja niiden suuntaaminen yhteen yhteiseen päämäärään on ainoa tie (alleviivaus meidän) voittoon taantumuksesta“... „Taantumuksen tappio, perustuslain valloittaminen ja sen toteuttaminen käytännössä riippuu porvariston ja proletariaatin voimien tietoisesta yhdistämisestä ja niiden suuntaamisesta yhteiseen päämäärään“... Tällöin „proletariaatin on kuljettava niin, ettei se

* „Porvaristolla“ kirjoittaja tarkoittaa kaikkialla „keskinkertaista“ liberaalista porvaristoa, „jonka ideologeina ovat kadetit“. — K. St.

leppymättömyydellään heikentäisi yhteistä liikettä“. Mutta koska „porvariston lähimpänä vaatimuksena voi olla vain kohtuullinen perustuslaki“, niin proletariaatti on nähtävästi velvollinen viskaamaan syrjään oman „radikaalisen perustuslakinsa“, ellei se halua „leppymättömyydellään heikentää yhteistä liikettä“ ja tehdä tyhjäksi „porvariston ja proletariaatin voimien tietoista suuntaamista yhteen yhteiseen päämäärään“, sanalla sanoen, ellei se halua valmistella vastavallankumouksen voittoa (kts. „Dzasrkisi“ № 4, 1908).

Johtopäätös on selvä: alas demokraattinen tasavalta, eläköön „yhteinen liike“ ja... „kohtuullinen perustuslaki“, tietenkin vallankumouksen „voiton hyväksi“...

Kuten näette, edessämme on huono toisinto entisen sosialidemokraatin Vasiljevin „Tovarishtsh“ lehdessä v. 1906 julkaistusta artikkelista, jossa puhuttiin „luokkien yhdistämisestä“, proletariaatin luokkatehtävien väliaikaisesta unhoittamisesta, demokraattisen tasavallan poistamisesta y.m.s. Ero on siinä, että Vasiljev puhui suoraan ja selvästi, mutta toveri An häpeilec puhua riittävän selvästi.

Meillä ei ole nyt aikaa eikä halua eritellä täydellisesti tuota liberaalista löperrystä, joka peruskohdiltaan on jo kauan sitten käsitelty ja arvioitu Venäjän sosialidemokraattisessa lehdistössä. Me haluaisimme vain nimittää asioita niiden omilla nimillä: kirjoittajamme ohjelmalliset harjoittelut, jotka tiflisläiset menshevikit ovat ottaneet vastaan „uutena“ puolue ryhmän manifestina, ovat puolueen minimiohjelman likvidoimista, likvidoimista, joka vaatii meidän ohjelmamme sopeuttamista kadettien ohjelmaan.

Tiflisläisten menshevikkien „uudesta“ ohjelmasta siirrymme heidän „uuteen taktiikkaansa“.

TAKTILLINEN LIKVIDAATTORUUS

Toveri An on erikoisen tyytymätön puolueen taktiikkaan, jota hänen mielestään on „muutettava perinpohjaisesti“ (kts. „Dasatskisi“ № 4). Siksi hän omistaa suuren osan kirjoituksistaan tämän taktiikan arvostelemiselle. Hän hyökkää erikoisesti tunnettua „Plehanovin formulaa“ („vallankumous voittaa Venäjällä työväenliikkeenä tai se ei voita lainkaan“⁹¹) vastaan samaistuttaen sen proletariaatin hegemoniaa koskevan teesin kanssa ja päättelee, että se ei kestä arvostelua. Tämän „formulan“ hän ehdottaa vaihdettavaksi „uuteen“ (vanhaan!) teesiin „porvariston ja proletariaatin voimien yhdistämisestä“ „yhteisen liikkeen“ hyväksi... „yhteen yhteiseen päämäärään“. Kuulkaa:

„Teesiä proletariaatin johtotehtävästä porvarillisessa vallankumouksessa ei todista oikeaksi Marxin teoria eikä historialliset tosiasiat“.

Viittaus teoriaan:

„Proletariaatti ei voi omin käsin rakentaa omien vihollistensa järjestelmää. Porvarillisen vallankumouksen johtaminen proletariaatin taholta on siis mahdottomuus“.

Viittaus historiallisiin tosiasioihin:

„Meidän vallankumouksemme oli samalla meidän työväenliikettämme, mutta siitä huolimatta vallankumous ei voittanut. On selvää, että Plehanovin formula ei ole osoittautunut oikeaksi“ (kts. „Azri“ № 17).

Lyhyesti ja selvästi. Täytyy vain surkutella Saksan sosialidemokratiaa, joka jo Lontoon edustajakokoukselle lähettämässään tervetdyskirjeessä myönsi (luultavasti ajattelemattomuudessaan!), että sekä „Marxin teoria“ että „historialliset tosiasiat“ todistavat

täydellisesti oikeaksi proletariaatin johtotehtävän meidän vallankumouksessamme. Me emme edes puhukaan meidän (onnettomasta!) puolueestamme...

Mutta millä kirjoittaja korvaa proletariaatin johtotehtävän, mitä hän ehdottaa sen tilalle?

„Yksistään vain proletariaatin“, sanoo toveri Au, „tai yksistään vain porvariston taistelu ei missään tapauksessa nujerrataantumusta... On selvää, että niiden voimien yhdistäminen, niiden jonkinlainen yhdistelmä ja niiden suuntaaminen yhteen yhteiseen päämäärään on ainoa tie voittoon taantumuksesta“. Tällöin „proletariaatin on kuljettava niin, ettei se leppymättömyydellään heikentäisi yhteistä liikettä“... (kts. „Dasatskisi“ № 4). Sillä, vakuuttaa kirjoittaja, „mitä heikompaa on luokkataistelu proletariaatin ja porvariston välillä, sitä voitokkaampi (alleviivaus kaikkialla meidän. — K. St.) on porvarillinen vallankumous, tietenkin muiden välttämättömien ehtojen vallitessa“ (kts. „Azri“ № 15).

Minkälaisista „muista välttämättömistä ehdoista“ kirjoittaja puhuu, sen yksin allah tietää. Selvää on vain se, että hän saarnaa luokkataistelun heikentämistä... vallankumouksen hyväksi. Koko meidän vallankumouksemme kokemuksen vahvistama väittäjä, että tämä vallankumouksen voitto tulee olemaan sitä täydellisempi, mitä enemmän vallankumous nojautuu proletariaatin luokkataisteluun, proletariaatin, joka vie mukanaan maaseudun köyhälistön tilanherroja ja liberaalisia porvareita vastaan, — tämä väittäjä on jäänyt kirjoittajallemme seitsemän lukon takana olevaksi salaisuudeksi. „Proletariaatin voimien yhdistäminen porvariston voimien kanssa“ — siinä toveri Au näkee vallankumouksen voiton ainoan takeen.

Mutta mikä on se porvaristo, johon meidän kirjoittajamme panee niin suuria toiveita? Kuulkaa:

„Taantumukselliset“, sanoo kirjoittajamme, „taistelevat erikoisen lujasti kadettien puoluetta vastaan... sillä... Venäjän tulevat herrat nousevat juuri siitä keskiluokasta, jonka ideologian ilmaisijoina ovat kadetit. Valtiovallan kykenee taantumuksellisilta tempaamaan vain herruuteen kypsynyt keskiporvaristo; tämä luokka on heidän suoranainen kilpailijansa ja siksi taantumukselliset pelkäävät sitä kaikkein eniten“. Yleensä „missään vallankumouksessa taantumuksellinen sääty ei ole pelännyt niin paljon vallankumouksellisia kuin maltillista porvaristoa. Miksi? Siksi, että vain tämä luokka on se, joka ottaa vastaan hallitusohjokset vanhan valtakomennon käsistä, kuten edellä mainitsimme. Siis nimenomaan tämän luokan kutsumuksena on tehdä uusi järjestelmä kohtuullisen perustuslakinsa vuoksi otolliseksi valtavalle enemmistölle ja hävittää täten maaperä taantumuksen alta“ (kts. „Azri“ № 24). Mutta kun „porvaristo ei voi pystyttää uutta järjestelmää ilman proletariaattia“, niin siksi „proletariaatin on tuettava porvarillista oppositiota“ (kts. „Dasatskisi“ № 4).

Siis osoittautuu, että juuri „maltillinen“ kadettilainen porvaristo „kohtuullisine“ monarkistisine perustuslakeineen tulee pelastamaan meidän vallankumouksemme.

Entä talonpoikaisto, minkälainen tehtävä sillä on vallankumouksessa?

„Tietenkin“, sanoo kirjoittajamme, „talonpoikaisto tulee mukaan liikkeeseen ja antaa sille vaistovaraisen luonteen, mutta ratkaiseva merkitys tulee olemaan kahdella nykyaikaisella luokalla: maltillisella porvaristolla ja proletariaatilla (kts. „Dasatskisi“ № 4).

Siis talonpoikaistoon ei ole kuulemma syytä erikoisesti luottaa.

Nyt on kaikki selvää. Vallankumouksen voittoa varten tarvitaan maltillinen kadettiporvaristo kohtuullisine perustuslakeineen. Mutta yksin se ei kykene voittamaan, sille on tarpeen proletariaatin apu. Proletariaatin on autettava sitä, sillä proletariaatti ei voi

luottaa muihin kuin maltilliseen porvaristoon, ei edes talonpoikaistoonkaan. Mutta sitä varten sen on viskattava syrjään leppymättömyytensä ja ojentaen kätensä maltilliselle porvaristolle aloitettava yhteisen taistelun käyminen kohtuullisen kadettilaisen perustuslain puolesta. Muu tulee itsestään. Puolue, joka näkee vallankumouksen voiton takeen työläisten ja talonpoikain taistelussa maltillista porvaristoa ja maaorjanomistajia vastaan, hairahtuu.

Sanalla sanoen, talonpoikaiston mukaansa vetävän proletariaatin johtotehtävän sijasta — proletariaattia nenästä vetävän kadettilaisen porvariston johtotehtävä.

Sellainen on tiflisiläisten menshevikkien „uusi“ taktiikka.

Tuon äitelän liberaalisen sekasotkun erittelemisen kokonaisuudessaan ei ole mielestämme tarpeellista. On vain pantava merkille, että tiflisiläisten menshevikkien „uusi“ taktiikka on vallankumouksen vahvistaman puoluetaktiikan likvidoimista, likvidoimista, joka vaatii proletariaatin muuttamista maltillisen kadettilaisen porvariston perässälaahustajaksi.

*Ensi kerran julkaistu „Yhteistyölehtiessä“
(Läite „Sotsial-Demokrat“ lehteen) № 2.
toukokuun 25 (kesäkuun 7) pnä 1919*

Allekirjoitus: K. S t.